

آیین‌نامه علائم ایمنی در کارگاهها

فصل اول - اهداف، تعاریف و کلیات

هدف: هدف از تهیه و تدوین این آیین‌نامه، استانداردسازی و ساماندهی انواع علائم ایمنی در قالب تابلوهای علائم و اتیکتهای ایمنی در کلیه کارگاهها و محیطهای کاری می‌باشد، به نحوی که در هر محلی که این علائم نصب می‌شوند معانی مشابهی را به اذهان القا نمایند. این آیین‌نامه نحوه طراحی، کاربرد و استفاده از علائم ایمنی را مشخص می‌نماید. دامنه کاربرد آیین‌نامه علائم ایمنی، در کارگاههای مشمول قانون کار می‌باشد که در این مقررات سعی شده کلیه علائم ایمنی عمومی کاربردی در کارگاهها تحت پوشش قرار گیرد تا با بکارگیری آنها بتوان تا حد امکان خطراتی که ممکن است در محیطهای کاری وجود داشته‌باشد را به کارگران و عموم افرادی که به نحوی در آن محیط حضور می‌یابند، گوشزد نمود.

تعاریف: مفاهیم و تعاریف برخی از اصطلاحات بکاررفته در متن این آیین‌نامه به شرح ذیل می‌باشد:

- تابلوی علائم ایمنی: سطحی است استاندارد متشکل از کلمات، عبارات و تصاویری برای هشدار و اعلام خطر به کارگران یا سایر افرادی که به نحوی در معرض خطرات بالقوه و بالفعل محیط کار می‌باشند، یا حاوی توضیحاتی در مورد عواقب و پیامدهای حاصل از آن خطرات و یا بیانگر دستورالعملهای ایمنی به آنان در زمینه چگونگی فرار از موقعیتهای خطرناک بوده که این علائم بصورت دائمی و گاهی بصورت موقت در قسمتهای مختلف کارگاه و در حین پروسه‌های کاری نصب می‌شود.

- اتیکت: سطحی است استاندارد عموماً از جنس مقوا، پلاستیک یا ورق نازک فلزی که معمولاً بر روی قطعه‌ای از تجهیزات یا ماشین‌آلات چسبانیده، آویزان و یا پرچ می‌شود و برای مشخص کردن و هشدار خطر موجود یا احتمال وجود شرایط خطرناک بکار می‌شود.

کلمه اعلان: عبارتی است که برای جلب توجه فوری مخاطبین و کارگران بکار رفته، در قسمت بالایی تابلوی علامت یا اتیکت درج شده و معرف ماهیت اصلی علامت مربوطه، شدت نسبی خطر و سطح آسیب احتمالی می‌باشد.

نشان ویژه یا سمبل اعلان ایمنی: یک مثلث متساوی الاضلاع که در بخش میانی آن یک علامت تعجب بکاررفته

- کادر اعلان خطر: کادر اصلی تابلو یا اتیکت ایمنی است که در قسمت بالای آن بوده معمولاً متشکل از کلمه

سمبل اعلان ایمنی می‌باشد و به نحوی رنگ اصلی تابلو یا اتیکت را نیز در بر می‌گیرد.

کادر پیام نوشتاری: قسمتی از تابلوی علامت یا اتیکت ایمنی که با کلمات یا عباراتی کوتاه، شرایط خطرناک

خاصی را گوشزد کرده، عواقب و پیامدهای حاصل از آن را بیان نموده یا به مخاطبان دستورالعملی را ارائه می‌دهد.

- کادر تصویری: بخشی از تابلوی علامت یا اتیکت ایمنی که متشکل از توصیف و نمایش تصویری از خطر مربوطه بوده و برای مشخص کردن شرایط خطرناک بکار می‌رود یا روشهای اجتناب از قرارگیری در معرض خطر را به تصویر می‌کشد، الزام به انجام عمل یا اقدام خاصی را بیان می‌کند و یا حاوی یک دستورالعمل ایمنی می‌باشد.

- فاصله مشاهده ایمن: حداکثر فاصله‌ای که فرد بتواند تابلوی علامت یا اتیکت ایمنی مدنظر

و فرصت انجام عکس‌العمل مناسب و یا پیروی از پیام ایمنی موجود در آن را داشته باشد.

تقسیم‌بندی تابلوهای علائم ایمنی: تابلوی علائم ایمنی براساس نوع پیام و بکارگیری رنگها به گروههای زیر

تقسیم بندی می‌شود:

- علائم خطر.

- علائم هشدار دهنده.

- علائم احتیاط.

- علائم دستورالعملهای ایمنی.

- علائم آگاه کننده.

- سایر علائم کاربردی از جمله: علائم خطرات بیولوژیکی، علائم خطرات تشعشعی، علائم نشاندهنده جهت، علائم

ایمنی حریق، علائم ترافیکی و راهنمایی و رانندگی و علائم خروج اضطراری.

تقسیم‌بندی اتیکتهای ایمنی: اتیکتهای ایمنی به پنج گروه اصلی زیر تقسیم‌بندی می‌شود:

- اتیکتهای خطر.

- اتیکتهای احتیاط.

- اتیکتهای هشداردهنده.

- اتیکتهای خطرات بیولوژیکی.

- اتیکتهای خطرات تشعشعی.

فصل دوم - مقررات مربوط به نحوه طراحی، ساخت و نصب تابلوی علائم و اتیکتهای ایمنی

تابلوی علائم و اتیکتهای ایمنی ابرازی است برای پیشگیری از حوادث، آسیبهای یا بیماریهای ناگهانی و غیرمترقبه برای کارگران یا افرادی که در معرض خطرات یا شرایط، تجهیزات و عملیات خطرناک محیطهای کاری قرار دارند که می‌بایست طبق مقررات این آیین‌نامه طراحی، ساخت و نصب‌شده و براساس موارد زیر بکار ( ) هایی از این علائم در بخش ضمایم

الف - در علائم خطر باید از کلمه اعلان « » در بالای علامت ایمنی استفاده شود و این علائم بایستی در مواقعی که خطر بسیار جدی افراد را تهدید می‌کند، بکار می‌روند که بیانگر موقعیتی است که بصورت بالفعل خطرناک بوده و بطور آنی و غیرمنتظره منجر به مرگ یا صدمات شدید و بسیار جدی به افراد خواهد شد. این علائم نشان دهنده یک خطر قطعی می‌باشد.

ب - در علائم هشدار دهنده باید از کلمه اعلان « هشدار » در بالای علامت ایمنی استفاده شود که بیانگر موقعیتی است که بصورت بالقوه خطرناک بوده و در صورت عدم اجتناب می‌تواند منجر به آسیب دیدگی جدی به افراد شود. به طور کلی هرگاه احتمال وقوع خطری مابین سطوح « احتیاط » و « احتیاط » باشد، باید علامت ایمنی « هشدار » بکار گرفته

پ - در علائم احتیاط باید از کلمه اعلان « احتیاط » در بالای علامت ایمنی استفاده شود که بیانگر موقعیتی است که بصورت بالقوه خطرناک بوده و در صورت عدم پیشگیری، ممکن است منجر به ایجاد آسیبهای جزئی، خفیف و نه چندان جدی

ت - در علائم آگاه کننده باید از کلمه اعلان « » در بالای علامت استفاده شود. این علائم بایستی بیانگر خطمشی ایمنی کارگاه برای حفاظت از منابع انسانی و مادی بوده و حاوی اطلاعاتی عمومی برای افراد باشد تا دچار سردرگمی و سوء تفاهم در برخی از موقعیتها نشوند.

ث - محتوای علائم دستورالعملهای ایمنی باید بیانگر و یادآور آموزش دستورالعملهای عمومی مرتبط با کار ایمن بوده، روند انجام صحیح کار را به افراد گوشزد نموده و موقعیت و محل تجهیزات و ابزار ایمنی و کمکهای اولیه را نشان دهد. این علائم بایستی در محلهایی که نیاز به دستورالعملها و پیشنهادات عمومی در ارتباط با معیارهای ایمنی می‌باشد، بکار گرفته

ج - نصب علائم خطرات بیولوژیکی برای نشان دادن حضور بالقوه یا بالفعل خطر مواد و عوامل زیست محیطی که قابلیت به مخاطره انداختن سلامتی افراد و شیوع بیماریهای مسری را دارند و بر روی وسایل، تجهیزات، ظروف، اماکن و مواد آلوده به این عوامل، الزامی است.

چ - نصب علائم خطرات امواج تشعشعی در موقعیتهایی که خطرات حاصل از تابش امواج ایکس، آلفا، بتا، گاما و یا سایر پرتوهای یونیزان که بر سلامت بدن اثر سوء و مرگبار دارند، وجود دارد و نیز بر روی تجهیزات، محتویات، محلها و وسایل و ابزار که با این پرتوها آلوده شده‌اند، ضروری است.

ح - علائم نشان دهنده جهت مجزای از علائم راهنمایی و رانندگی بوده و باید برای نشان دادن جهت مکانهای مختلف در کارگاه بکار روند.

خ - علائم ایمنی حریق باید حاوی اطلاعاتی مربوط به امکانات و تجهیزات اطفاء حریق، نحوه کاربرد آنها راههای خروج اضطراری در زمان وقوع آتش سوزی باشند. در صورت استفاده از کلمه « حریق » به عنوان کلمه اعلان، بایستی در قسمت بالای تابلو بکار رود. علائم ایمنی حریق شامل علائم ترکیبی که کلمه اعلان آنها یکی از عبارات خطر، هشدار، احتیاط، توجه و یا سایر کلمات اعلان خطر، به همراه عبارات یا اشکال ایمنی مربوط به پیشگیری از آتش سوزی و حریق در پایین کادر اصلی می‌باشد، می

د - علائم ترافیکی و راهنمایی و رانندگی بایستی در کارگاههایی که در آنها وسایل نقلیه جابجا می ( )
راهنمایی و رانندگی)، برای جابجایی ایمن این وسایل و حفظ سلامتی افراد پیاده‌رو در تمامی محلهای مورد

نیاز استفاده شوند.

ذ - علائم خروج اضطراری باید به منظور راهنمایی و خروج سریع افراد در هنگام وقوع سوانح و حوادث در کارگاه‌ها به سمت مکانهای منتهی به مسیرها و دربهای خروج اضطراری از محل وقوع حادثه بکار روند.

کاربرد اتیکتهای ایمنی پنج‌گانه مذکور در فصل اول مشابه علائم ایمنی هم‌نامشان می
استفاده از هر یک از علائم فوق‌الذکر به جای دیگری ممنوع می

نگاهای بکاررفته در یک علامت ایمنی، معرف ماهیت اصلی علامت مربوطه و شدت و نوع خطری که افراد در معرض آن هستند، بوده و بایستی هر یک از رنگهای مشخص شده زیر بعنوان رنگ اصلی در تابلوی علائم و اتیکتهای ایمنی مربوطه بکار روند:

الف - قرمز: به عنوان رنگ اصلی برای مشخص کردن تابلوی علائم و اتیکتهای خطر و نیز در مواقع لزوم بعنوان رنگ زمینه علائم ایمنی حریق.

ب - نارنجی: بعنوان رنگ اصلی برای مشخص کردن تابلوی علائم و اتیکتهای هشداردهنده و نیز علائم ایمنی خطرات بیولوژیکی.

ی - برای مشخص کردن تابلوهای علائم و اتیکتهای احتیاط.

ت - سبز: به عنوان رنگ اصلی در علائم دستورالعملهای ایمنی، علائم مربوط به نشان دادن محل تجهیزات و امکانات کمکهای اولیه و علائم نشان‌دهنده جهت خروج اضطراری.

ث - آبی: به عنوان رنگ اصلی در علائم آگاه کننده.

ج - ارغوانی: برای مشخص کردن علائم خطرات تشعشعی و تابشی.

در مواردی که در قسمت کادر تصویری علائم ایمنی فوق‌الذکر از اشکال هندسی دایره و مثلث با رنگهای

قرمز، آبی و زرد استفاده می‌شود (که ممکن است در برخی مواقع رنگ آنها با رنگ اصلی تابلوی علامت یا اتیکت ایمنی هم باشد)، در اینصورت:

الف - اگر ممنوعیت از انجام عملی مدنظر باشد بایستی نشانه تصویری عمل مربوطه به رنگ سیاه روی یک دایره با

زمینه سفید و حاشیه و خط مورب ( )

ب - اگر الزام به انجام عملی مدنظر باشد بایستی نشانه تصویری عمل مربوطه به رنگ سفید روی یک دایره با زمینه آبی بکار گرفته شود.

ج - در صورت نشان دادن وجود یک خطر خاص بایستی نشانه تصویری خطر مربوطه به رنگ سیاه روی یک مثلث با

زمینه زرد و حاشیه سیاه استفاده شود.

بخش اول - مقررات مربوط به نحوه طراحی تابلوی علائم و اتیکتهای ایمنی

تابلوی علائم و اتیکتهای ایمنی باید حاوی اطلاعات دقیق، کافی و آموزنده بوده و به راحتی قابل درک باشد.

همچنین لازم است کلمه اعلان و کلمات و عبارات کادر پیام نوشتاری به زبان فارسی باشد. در صورت لزوم استفاده از زبان و خط بیگانه بسته به تشخیص مسئولین اجرای این مقررات خواهد بود، لیکن رعایت اولویت خطفارسی بر خط بیگانه در کلیه تابلوهای علائم ایمنی الزامی است. پیام نوشتاری روی تابلوهای علائم و اتیکت‌های ایمنی باید بیانگر محتوای علامت ایمنی و حتی‌الامکان کوتاه و مختصر و فقط حاوی جزئیات ضروری بوده و از چند کلمه محدود و کلیدی نیز تجاوز نکند. این پیام بایستی ساده، گویا، صریح و ، به آسانی قابل خواندن باشد و به سهولت و به موقع به مخاطبین منتقل گردد. عبارات کادر پیام نوشتاری علائم ایمنی باید حتی‌الامکان معرف و بیانگر پیشنهادات و راهکارهایی با جملات مثبت باشد تا جملات منفی.

دوباره نویسی و تکرار مطالب کادر نوشتاری تابلوی علائم ایمنی ممنوع است. به جهت اینکه ممکن است در برخی مواقع کارگران یا افرادی که در معرض خطرات قرار می‌گیرند بی و یا با زبان کاربردی بر روی علائم آشنایی نداشته باشند، استفاده از تصاویر در کنار متون و کلمات الزامی است، مگر در مواردیکه به تشخیص مسئولین مربوطه، ضرورتی در بکارگیری تصویر وجود نداشته تصاویر بکاررفته باید به شکل ساده، قابل درک و سازگار با بقیه قسمتهای تابلوی علامت یا اتیکت

منظور درک بهتر علائم و اتیکت‌ها باید حتی‌الامکان اشکال گرافیکی مشابه بدن و دست و پای انسان، اشیاء، قسمتهایی از ماشین‌آلات و یا شمای کلی ماشین مربوطه را بکار برد. در نمایش تصویری بخشی از بدن انسان، باید حتی‌المقدور عضو یا اعضایی که در معرض خطر بوده یا درگیر انجام کار و یا خطر خاصی می

در تمامی مواردی که لازم است در یک علامت ایمنی بیش از یک تصویر انسانی به کار برده شود، برای تمرکز بر روی تصویری که در موقعیت خطرناکتری می‌باشد و به منظور جلب توجه مخاطبین، باید آن را بصورت تویر ترسیم

برای ترسیم فردی که حضور وی برای تکمیل تصویر ضروری بوده ولی مستقیماً با خطر سروکار ندارد، باید از همان فرمت توخالی استفاده شود.

در مواقعی که هر دو تصویر انسانی بکاررفته در علامت ایمنی در معرض خطرات یکسانی می‌باشند، باید با استفاده از تصاویر گرافیکی مناسب به گونه‌ای آنها را طراحی نمود که قابل تمیز و تشخیص از یکدیگر باشند. برای نمایش ماشین‌آلات یا اجزای آنها به منظور نشان دادن کامل جزئیات گرافیکی باید از تصاویر توخالی کرد، بخصوص در مواقعی که نمایی از تصویر انسانی در مجاورت ماشین‌آلات رسم شده باشد. همچنین برای نشان دادن اهمیت بیشتر یک جزء و یا برجسته نمودن خطرات خاص آن، باید در طراحی ماشین، جزء مدنظر را با خطوط ضخیم تری نسبت به بقیه خطوط ترسیم نمود.

مواقعی که یک خطر کلی توسط ماشین‌آلات موجود می‌باشد و یا کل بدن در معرض خطر خاصی قرار می‌گیرد، لازم است کلیات ماشین مربوطه یا شمای کلی بدن انسان به تصویر کشیده شود. در سایر موارد، در نمایش تصویری بدن انسان و ماشین‌آلات باید تا حد ممکن وارد جزئیات گردید تا م یا جزء تولیدکننده خطر در ماشین‌آلات را به سهولت تشخیص دهند، بخصوص در مواردیکه نمایش کلی ماشین‌آلات یا شمای بدن انسان بوضوح بیانگر موقعیت و طبیعت خطر مربوطه نباشد.

در کلیه علائم و اتیکت‌های ایمنی باید از توضیح متنی در قسمت کادر پیام نوشتاری استفاده شود، مگر اینکه تصویر بکاررفته به اندازه کافی گویا و بیانگر خطر و یا پیام مربوطه باشد. در هر صورت عبارات توضیحی ارائه‌شده بر روی تابلوی علائم و اتیکت‌ها بایستی در کادری جداگانه قرارگیرد، به ای که روی سمبل و نشانه تصویری را نپوشاند. در طراحی تابلوی علائم و اتیکت‌های ایمنی بایستی سعی شود هر تصویر نشان‌دهنده یک خطر بوده و از اشاره به چند خطر در قالب یک تصویر اجتناب گردد، مگر در مواردیکه خطرات، بسیار مشابه و در ارتباط با یکدیگر باشند.

بخش دوم - مقررات مربوط به نحوه ساخت تابلوی علائم و اتیکت‌های ایمنی

کلیه تابلوهای علائم ایمنی، بایستی دارای گوشه‌های گرد و ضخیم بوده و فاقد لبه‌های تیز، تراشه، گره و یا سایر برآمدگی‌های برنده باشند.

تابلوی علائم ایمنی باید در مقابل ضربه مقاوم بوده و جنس آنها و روکش‌هایشان به گونه‌ای باشد که طبیعتاً طول عمر و ماندگاری بالایی داشته باشد.

پایه‌های نگهدارنده بکاررفته برای نصب تابلوها باید از جنسی بادوام ساخته شده و جهت جلوگیری از هرگونه خطر سقوط از استحکام لازم برخوردار بوده و در مقابل نیروهای وارده استاتیکی و دینامیکی احتمالی دارای مقاومت لازم

در مور تابلوهای موقت، الزامی به استفاده از مصالح مقاوم نیست، اما رعایت نکات ایمنی ضروری می تهیه تابلوی علائم و اتیکت‌های ایمنی بر روی سطوح شیشه‌ای و یا سایر سطوح شکننده ممنوع است مگر آنکه از جنس شیشه‌های نشکن بوده یا دارای شبکه محافظ داخلی باشند.

استفاده از مصالح قابل احتراق مانند چوب، کاغذ و پلاستیک‌های با قابلیت اشتعال سریع، در ساخت تابلوهای ایمنی دارای ادوات الکتریکی ممنوع بوده و سیمها و تجهیزات مربوطه باید دارای روکش و عایق مناسب باشند.

طول و عرض تابلوی علائم ایمنی بایستی با هم متناسب بوده و در ضمن اندازه آنها با در نظر گرفتن فاصله مشاهده ایمن و متناسب با موقعیت ماشین‌آلات، ابزار، تجهیزات و سایر وسایل کاربردی در کارگاه باشد.

استفاده از تابلوها و اتیکت‌های عمودی نسبت به نمونه‌های افقی آن ارجحیت دارد، اگرچه بکارگیری نمونه‌های افقی نیز در صورت اقتضای شرایط قابل قبول می

بخش سوم - مقررات مربوط به نحوه نصب تابلوی علائم و اتیکت‌های ایمنی

کلیه تابلوهای علایم ایمنی بایستی به نحو مطمئن در محل‌های مدنظر نصب شوند. در نصب تابلوها جهت اتصال آنها به پایه باید از بستهای مخصوص به همراه پیچ و مهره‌های گالوانیزه مربوطه استفاده نمود که سرو ته پیچ و مهره‌ها و یا سایر وسایل و ادوات مخصوص بستن و محکم کردن این تابلوها، بایستی به نحوی جایگذاری شوند که ایجاد خطر نکنند.

بطور کلی حد زیرین ارتفاع تابلوهای علایم ایمنی که ممکن است از زیر آنها عبور و مرور افراد صورت گیرد نباید کمتر از ۱ متر / متر از سطح زمین باشد، مگر در موارد خاصی که به اقتضای شرایط و به تشخیص مسئول ایمنی کارگاه بتوان ارتفاع کمتری برای آن در نظر گرفت، لیکن ارتفاع کمتر نباید باعث ایجاد مخاطره برای افراد شود.

کلیه تابلوهای علایم ایمنی باید در محلی نصب شوند که در هر موقع از شبانه‌روز برای کارگران و افراد در معرض خطر، به سهولت قابل دید باشند.

تابلوهای علایم ایمنی برحسب شرایط و با توجه به نوع کاربرد و محل نصب آن باید بصورت روزرنگ، شبرنگ و یا ساخته شده از مواد بازتابنده نور بوده و یا دارای لامپ روشنایی باشند.

در صورتی که بر اثر عدم وجود روشنایی کافی در محیط کار، تابلوهای علایم نصب شده به راحتی قابل رویت نباشند، لازم است بصورت جداگانه از وسایل روشنایی مناسبی استفاده شود.

هیچ یک از تابلوهای علایم ایمنی نمی‌توان از نورپردازی غیرالکتریکی همچون شعله آتش استفاده کرد، مگر در موارد خاص مانند پالایشگاه‌های مواد نفتی و با کسب مجوز از مسئولین اجرایی ذیربط.

تابلوی علایم و اتیکتهای ایمنی بایستی در محل نصب‌شده از آسیب‌های احتمالی، خراشیدگی و ساییش، امواج ماورای بنفش، گرد و غبار، پاشش مواد شیمیایی و روغن‌ها، رنگ پریدگی و سایر آسیبها محافظت شوند. در صورتیکه ناگزیر استفاده از تابلوی علایم یا اتیکتهای ایمنی در شرایط فوق‌الذکر باشند، باید در تهیه و ساخت آنها از مواد مقاوم است

پایه‌ها، لوله‌ها، بستها، پیچ و مهره‌ها و صفحات تابلوی علایم ایمنی باید در مقابل خوردگی و زنگ زدگی تابلوهای علایم ایمنی باید تا حد ممکن نزدیک به خطرات مربوطه و در فاصله مشاهده ایمن نصب گردند، به نحوی که مخاطب فرصت انجام عکس

نصب بیش از تابلو از علایم ایمنی مختلف، در یک مکان و در مجاورت یکدیگر ممنوع می .

تابلوهای علایم ایمنی فراوان و بیش از اندازه موجب بی‌اعتنایی و عدم بذ توجه کافی مخاطبین می .

تابلوهای علایم ایمنی بایستی در معابر و گذرگاههای منتهی به محل خطر بطور مطمئن نصب شوند تا افراد قبل از ورود به محل خطرناک و مواجهه با آن از وجود خطر احتمالی مطلع شده و اقدامات احتیاطی و پیشگیرانه را به انجام

نصب تابلوی علایم ایمنی در محل‌های خطرناک مانند لبه پرتگاهها، انبارها، محل‌های عبور و مرور، محل ذخیره مواد خطرناک و سایر مکانهایی که احتمال وقوع حادثه را داشته‌باشد، الزامیست.

نصب تابلوی علایم ایمنی بر روی تیرهای برق یا درختان، صخره‌ها و سایر عناصر طبیعی و نیز در محل پنجره یا درب، روزنه‌ها، بازشوها و نورگیرها، کانالهای تهویه و همچنین در مسیرهای عبور کارگران مانند: پلکانها، نردبانها و راههای خروج اضطراری که مانع عبور و مرور افراد می‌گردد، ممنوع بوده، همچنین نصب آنها باید به گونه‌ای باشد که هیچ بخشی از سطح یا پایه آنها مانع استفاده از هر نوع پله فرار و خروجی‌ها نگردد.

ترسیم تابلوهای علایم ایمنی با رنگ و یا مواد دیگر بطور مستقیم روی دیوار یا سایر عناصر ساختمانی و طبیعی مانند درخت و صخره صورتی که قابل برچیدن نباشد، ممنوع است.

چیدمان وسایل و ماشین‌آلات درون کارگاهی بایستی به نحوی باشد که مانع رویت کامل تابلوهای علایم ایمنی نگردد.

قرارگرفتن هرگونه مانعی درمقابل تابلوی علایم ایمنی در محوطه بیرونی و بازکارگاه از جمله: درخت، بوته، علف هرز و پوشال، وسایل نقلیه، ابزار و ماشین‌آلاتی که منجر به عدم دید کامل این تابلوها می

تابلوهای علایم ایمنی باید به گونه‌ای نصب شوند که احتمال هرگونه سقوط و یا جابجایی آنها بصورت کنده‌شدن، لرزش یا چرخش توسط جریان هوا و یا کارکرد دستگاهها وجود نداشته

در نصب تابلوهای علایم ایمنی باید از ایجاد سکوها، سوراخها و درزهای غیرمعمول که محل جمع شدن گرد و غبار و بوجود آمدن لانه پرندگان و انبار تجهیزات و وسایل اضافی شود، اجتناب کرد.

روی تابلوهای علایم ایمنی و یا در نزدیکی و مجاورت مکانهایی که این علایم نصب می‌شوند، نایبستی جملات یا عباراتی نوشته شود و یا پوسترها، اطلاعیه‌ها و اعلامیه‌ها یا پارچه نوشته‌هایی قرار گیرند که مانع دیده شدن تابلوی علامت ایمنی شده و یا مطالب روی آنها با مفهوم علامت ایمنی تناقضی داشته

اتیکت‌ها بایستی در مواقع ضروری بر روی بخش‌های خطرناک ماشین‌آلات و تجهیزات، نصب و تا زمان حضور خطر بصورت دائمی بر روی آنها استفاده شوند. در سایر مواقع تنها بعنوان یک ابزار موقتی برای هشدار شرایط، ابزار، تجهیزات و تشعشعات خطرناک بوده و نایبستی آنها را به عنوان یک ابزار پیشگیری و هشدار کامل در نظر گرفت.

اتیکتهای ایمنی دائمی نصب‌شده بر روی موقعیت‌های خطرناک و هشداردهنده ماشین‌آلات بایستی از جنسی باشند که دوام کافی داشته و از رنگ ثابتی برخوردار باشند که انتخاب مواد مصرفی در تهیه آنها و نیز روش چسباندن آنها در محل‌های مورد نظر باید براساس شرایط محیطی و سایر مقتضیات مکانی که دستگاه مدنظر در آن قرار دارد، صورت پذیرد.

در مواقعی که از اتیکتها به عنوان ابزار موقتی برای هشدار خطر استفاده می‌شود، ضروری است سریعاً نسبت به علایم ایمنی دائمی در محل‌های مورد نیاز اقدام گردد.

در خصوص اتیکتهای بکاررفته بر روی دستگاهها و ماشین‌آلات، بایستی رنگ اصلی اتیکت ایمنی مخالف رنگ

سطحی که بر روی آن چسبانیده می‌شود، باشد. در غیر اینصورت باید از اتیکتهایی استفاده شود که دارای خطوط حاشیه‌ای یا رنگی مخالف با سطح مدنظر می

اتیکت‌ها باید به محلی که تا حد ممکن و ایمن به خطرات مربوطه نزدیک بوده و بر روی موقعیتهای خطرناک و هشداردهنده ماشین‌آلات و یا در منطقه کنترل ماشین و با یک ابزار مناسب همچون: زنجیر، سیم و ریسمان آویخته شوند. در مواقع لزوم باید برای استحکام بیشتر در مکان مدنظر چسبانیده و یا آنها را پرچ نمود تا از جابجایی و گم‌شدن غیر عمدی آنها جلوگیری شود.

نصب بیش از حد اتیکتها بر روی ماشین‌آلات، بویژه در محلهایی که از ضرورت چندانیه برخوردار نمی‌ممنوع بوده و بکارگیری بیش از اتیکت ایمنی در یک منطقه خاص از هر ماشینیه مجاز نمی‌باشد، مگر در صورتیکه به تشخیص مسئولین مربوطه ماهیت کار با ماشین مربوطه اقتضای بکارگیری اتیکتهای بیشتری را بنماید. اردی که با توجه به خطرات موجود بر روی دستگاه، تعداد اتیکتهای مورد نیاز بیش از عدد پیش‌بینی می‌شود، در مورد خطراتی که از اهمیت کمتری برخوردار بوده و در ضمن اتیکت‌گذاری هم نشده‌اند بایستی در کتاب‌راهنمای همراه ماشین‌آلات به آنها اشاره شود و همچنین باید از اتیکتی مبنی بر همین مطلب یعنی: « به کتاب راهنمای کاربران مراجعه نمایید.» بر روی دستگاه استفاده نمود.

کلیه سازندگان ماشین‌آلات مکلفند در هنگام تهیه اتیکتهای ایمنی نصب شده بر روی ماشین‌آلات، تاریخ تعویض آن را در حاشیه اتیکت مربوطه درج نمایند. کلیه کارفرمایان مکلفند قبل از به پایان رسیدن تاریخ مصرف درج شده بر روی اتیکتها نسبت به تعویض آنها از طریق کارخانه یا شرکت تولیدکننده یا عرضه‌کننده ماشین‌آلات مربوطه و یا سایر مراجع ذیصلاح اقدام نمایند. در مواردیکه کارفرمایان نسبت به نصب اتیکتهای ایمنی جدید در محل‌های موردنیاز بر روی ماشین می‌کنند، مکلفند تاریخ تعویض اتیکتها را نیز مشخص نمایند.

در صورتی که برحسب شرایط، اتیکت ایمنی بارگرفته مدتی قبل از زمان انقضاء، ناخوانا شده و یا از بین باشد، کارفرما مکلف است در اسرع وقت نسبت به تعویض آن و سفارش اتیکتی جدید اقدام نماید.

فصل سوم - الزامات قانونی و وظایف کارگر و کارفرما

استفاده از تابلوهای علایم و اتیکتهای ایمنی در کلیه محل‌ها، ماشین و مکان‌های که امکان حذف و از بین بردن و یا کنترل خطرات از سایر روشها (مثل: کنترل‌های مهندسی، استفاده از سیستم‌های ایمن، حفاظ‌گذاری و ...) برای کارفرما مقدور نمی‌باشد، ضروری است.

نصب علائم و اتیکتهای ایمنی ذکرشده در این مقررات نمی‌بین اقدامات لازم دیگر جهت کنترل و پیشگیری مانند نظارت‌های مهندسی، اصلاح روشهای کاری و ایجاد شرایط کار بی‌خطر شود، لذا کارفرمایان مکلفند کلیه موارد ایمنی را رعایت کرده و در صورت نیاز از علایم ایمنی استفاده کنند. کارفرما موظف است نظارت نماید تا تابلوی علایم طبق مقررات در محل خود نصب و نگهداری شوند. کلیه علایم ایمنی جدید و نیز علایم قبلی که قرار است جایگزین شوند، باید مطابق با مندرجات مفاد این

آیین

کارفرما مکلف است به نحو مقتضی آموزشهای لازم نسبت به مفهوم کلیه علایمی که در نقاط مختلف کارگاه اند را به کارگران ارائه داده و نیز اقدامات احتیاطی و پیشگیرانه‌ای که در زمان مواجهه با علامتهای ایمنی برای جلوگیری از وقوع خطر ضروری می‌باشد را به آنان بیاموزد.

کلیه تولیدکنندگان و فروشنندگان تجهیزات و ماشین‌آلات داخل کشور و نیز واردکنندگان ماشین‌آلات خارجی بایستی اطلاعاتی را که به درک بهتر مفاهیم اتیکتهای ایمنی کاربردی بر روی قسمتها و اجزای خطرناک و مورد نیاز ماشین‌آلات کمک می‌نماید را همراه مدارک راهنما، برگه‌های اطلاع‌رسانی، برشورها و کتابچه‌های دستورالعمل کار با آنها به خریداران ارائه نمایند.

با توجه به جنس خاص اتیکتها، ارائه نسخه‌ای اضافی از اتیکتهای ایمنی کاربردی بر روی محصول یا دستگاه به همراه سایر مدارک مربوطه توسط تولیدکنندگان داخلی الزامی می‌در مکان‌هایی که از علایم ایمنی، حفاظها و یا سایر ابزار حفاظتی مناسب بر روی ماشین الزامی به کاربرد اتیکتها نمی

با تغییر شرایط و از بین رفتن احتمال خطر یا شرایط خطرناک در کارگاه و یا پایان مراحل کار لازم است به جلوگیری از گمراه شدن کارگران، علایم نصب‌شده، سریعاً بطور ایمن پوشانده‌شده و یا جمع‌آوری گردند. کارفرما مکلف است تابلوی علایم و اتیکتهای ایمنی را در زمانهای لازم تمیزکرده و به دقت از آنها نگهداری نماید تا محتوای آنها به آسانی قابل رؤیت با

کلیه کارگران موظف به حفظ و نگهداری از علایم ایمنی تهیه شده توسط کارفرما در حیطة وظایف و مسئولیتهای خویش می

کارفرما مکلف است تابلوی علایم و اتیکتهای ایمنی را در مواقع لزوم، تعمیر و یا تعویض نماید. بازدید از تابلوها توسط مسئول مربوطه به منظور پایدربودن، استحکام و ایمنی تابلو و سازه آن باید حداقل در مراحل زیر انجام گیرد:

ب - پس از هرگونه تغییرات و ایجاد وقفه در استفاده از آن

وقوع باد شدید، طوفان، زلزله و عوامل مشابه که استحکام و پایداری تابلوها مورد تردید قرارگیرد. درخصوص دربهای خروج اضطراری، این دربهای بایستی با علامتهای خروج واضح و قابل‌رؤیت مشخص شوند و فاقد هرگونه نشانه یا علامتی غیر از علامت خروج باشند. همچنین دربهای مجاور دربهای اصلی خروج اضطراری که به سمت مسیرهای خروجی منتهی نمی‌شوند، بایستی مشخص شده و بر روی آنها از علایم نشان‌دهنده این امر استفاده

از تاریخ تصویب و اجرای این آیین‌نامه، طراحی، چاپ، انتشار، واردات و ساخت هرگونه تابلوی علامت یا اتیکت ایمنی مربوط به کارگاه‌های مشمول قانون کار منوط به کسب مجوز از شورای عالی حفاظت فنی (مدیرکل بازرسی کار به عنوان دبیر شورای عالی حفاظت فنی) خواهد بود.
نظافت، تعمیر و تعویض تابلوی علائم ایمنی در صورتیکه مغایرتی با مشخصات مجوز باشد، نیازی به اخذ مجوز جدید ندارد.

قانون کار جمهوری اسلامی ایران کارفرمایان مکلف به رعایت مفاد این آیین
الذکر موظف به رعایت مفاد تابلوی علائم و اتیکت‌های ایمنی می
کارگران نیز برابر تبصره
این آیین
قانون کار جمهوری اسلامی ایران در
شورای عالی حفاظت فنی مورد تأیید و در تاریخ / / به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی
(آقای دکتر محمد جهرمی) رسیده .

منبع: روزنامه رسمی کشور

دانلود شده از وب سایت پرشین ساین - تولید علائم ایمنی و تابلوهای ترافیکی

www.PersianSign.ir

021-66945707